

ชา (Camellia sinensis Kize.)

ชื่ออื่น ชา (กลาง) เมี่ยง (เหนือ) เต๋ (จีนแต้จิ๋ว)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ต้น เป็นไม้ พุ่มยืนต้นขนาดย่อมสูงประมาณ 2-3 เมตร เป็นพุ่ม

ใบ ใบ เดี่ยว ขอบใบจักเล็กๆ เหมือนฟันเลื่อย ใบออกสลับกันมีลักษณะหนา เหนียว ผิวมันรูปไข่หรือใบหอก เห็นเส้นใบได้ชัดเจน ใบยาว 6-12 ซม. กว้าง 3-4 ซม. ก้านสั้น

ดอก ดอกเดี่ยวหรือดอกช่อสีขาวนวล ออกที่ซอกใบ มีกลิ่นหอมเล็กน้อย ดอกตูมกลม กลีบดอกมี 5 กลีบ เกสรตัวผู้จำนวนมากเป็นกระจุก เส้นผ่าศูนย์กลางของดอก 6-7 ซม. คล้ายดอกบุนนาค

ผล ผลแห้งกลมพู่เป็นแคปซูล แก่เต็มที่จะแตก

เมล็ด เมล็ด กลมและใหญ่มี 1-3 เมล็ดต่อผล

การขยายพันธุ์ เมล็ด การตัดกิ่งปักชำ การต่อกิ่ง การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ

ฤดูกาลเก็บส่วนขยายพันธุ์ ทุกฤดู

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการเจริญเติบโต เจริญงอกงามในที่สูงตามภูเขาที่มีดินอุดมสมบูรณ์

การใช้ประโยชน์

ทางอาหาร ใบชาสดนำมาแกงกับหน่อไม้ ยำ รับประทานเป็นผักแกล้มกับลาบ ก้อย ถู เพื่อดับคาว ทำเมี่ยง นำใบชามาเรียงเป็นตับๆ มัดด้วยจาดอกทองให้นิ่ม นึ่งหมักกับเกลือใส่ไหฝังดินจนได้ที่ประมาณ 3 เดือน นำมารับประทานร่วมกับน้ำส้มสายชูแต่งรสให้เปรี้ยว ห่อกับเกลือ กระเทียมหรือจิง

ทางยา ใบ ทำให้หายเหนื่อยไม่ง่วงนอน แก้บิด ปวดธาตุ แก้ท้องร่วง สมานบาดแผล แก้กระหายน้ำ ขับปัสสาวะ ทำให้ชุ่มชื้นหัวใจ แก้ปวดเมื่อยตามร่างกาย

กากใบชา ใช้พอกแผลถูกน้ำร้อนลวก ไฟไหม้

ดอก แก้ปวด แก้ก้น แก่ร้อนในกระหายน้ำ

ราก ทำให้อาเจียน ขับปัสสาวะ บำรุงกำลัง

เปลือก แก้ท้องเสีย

ยาง สมานแผล ขับน้ำเหลือง บำรุงกำลัง

ฤดูกาลที่ใช้ประโยชน์ ตลอดปี

ที่มาของข้อมูล

กัญจนา ดีวิเศษ และคนอื่นๆ. 2542. ผักพื้นบ้านภาคเหนือ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

